

Kainuun ilmastostrategian ja ympäristöohjelman päivittäminen

79/11.00.02/2019

MH § 47

Kainuun nykyinen ilmastostrategia (maakuntavaltuusto 24.10.2011 § 48) on voimassa vuoden 2020 loppuun. Strategia on laadittu maakunnallisena yhteistyönä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamassa projektissa aikavälillä 1.6.2010–30.11.2011. Strategia esittää, miten ilmastomuutosta voidaan hillitä, miten siihen voidaan sopeutua ja miten ilmastovastuullisuutta voidaan edistää Kainuussa. Lisäksi strategia määrittelee toimenpideohjelman Kainuun ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi.

Myös maakuntahallituksen 17.6.2013 § 99 hyväksymä Kainuun ympäristöohjelma on voimassa vuoden 2020 loppuun. Ohjelma on laadittu maakunnallisena yhteistyönä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittamassa projektissa ajalla 1.4.2011–30.4.2013. Ohjelmassa määritellään Kainuun ympäristön tilan tavoitteet vuoteen 2020 sekä ehdotukset toimenpiteistä, joilla tavoiteltu tila voidaan saavuttaa.

Ilmasto- ja ympäristöstrategioiden laatimisen jälkeen on laadittu useita kansallisia, EU-tason ja globaaleja ilmasto-, energia- ja ympäristöasioita käsitteleviä strategioita. Myös biotaloutta koskevat strategiat sisältävät nykyisin suoria yhtymäkohtia ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen.

Kainuun maakuntaohjelman 2018 – 2021 toimeenpanosuunnitelmassa (TOPSU) 2019–2020 Toimintalinjassa 2.2: Elinkeinoja tukeva kestävä aluerakenne, ilmastovastuullisuus, toimivat palvelut linjataan Kainuun ilmastotoumuutokseen hillintään ja sopeutumiseen sekä ympäristönsuojeluun liittyviä tavoitteita. Yleistavoitteena on, että Kainuun energiatehokkuus, uusiutuvien paikallisten raaka-aineiden käyttö ja omavaraisuus kasvavat. Kainuusta tulee ilmastoumuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa edelläkävijä-maakunta. Luodaan toimiva ja tehokas yhdyskunta- ja aluerakenne, joka on myös monipuolisesti vetovoimainen asumisen, vapaa-ajanasumisen ja elinkeinon sijoituspaikka.

Ilmastoumuutokseen hillintään ja sopeutumiseen liittyviä strategisia toimenpiteitä toimeenpanosuunnitelmassa linjataan vuosille 2019–2020 seuraavasti:

- Kainuun liitto päivittää Kainuun ilmastostrategian ja ympäristöohjelman. Sitoudutaan tavoitteiden toteuttamiseen ja käynnistetään niiden toteutus.
- Metsien hoitoa kehittämällä (esim. taimikonhoito ja metsien uudistaminen) varmistetaan Kainuun metsien hiilinielun kasvu. Tätä toimintaa koordinoi Kainuun alueellinen metsäneuvosto.
- Lisätään hiiltä sitovien pitkäikäisten puutuotteiden kehittämistä (TKI -toimintaa), tuotantoa ja käyttöä.
- Markkinoidaan Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan mukaisia investointimahdollisuuksia.
- Kehitetään paikasta riippumattomia palvelu-, työ-, yrittäjyys- ja koulutustoimintoja julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioiden yhteistyönä.

Tarkastelussa olevien ohjelmien synergian, kokonaisvaikuttavuuden ja ohjauksen parantamiseksi ympäristöohjelma ja ilmastostrategia on järkevää yhdistää yhdeksi ohjelmaksi. Uuden ohjelman laatimiseksi valmistellaan työohjelma, jossa huomioidaan ohjelmien yhdistämisen ja TOPSU:n linjausten lisäksi toimintaympäristön muutokset sekä EU:n ja kansalliset ilmasto-, biotalous- ja ympäristöstrategiat. Ohjelmien yhdistäminen ja päivitys olisi tarkoitus tehdä vuoden 2020 loppuun mennessä. Maakuntahallitus ohjaa päivitysprosessia sekä käsittelee ja hyväksyy ohjelman.

Lisätietoja asiasta antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, puh. 044 797 0197 ja aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus päättää käynnistää Kainuun ympäristöohjelman ja ilmastostrategian päivityksen. Ohjelmien synergian, kokonaisvaikuttavuuden ja ohjausvaikutuksen parantamiseksi ympäristöohjelma ja ilmastostrategia yhdistetään yhdeksi ohjelmaksi. Maakuntahallitus asettaa tavoitteeksi, että ohjelmaprosessi toteutetaan vuoden 2020 loppuun mennessä. Maakuntahallitukselle tulee esittää hyväksyttäväksi uuden ohjelman laatimisen työohjelma.

Maakuntahallitus:

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esitteli asiaa.

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.

MH § 200

Kainuun maakuntahallitus on linjannut kokouksessaan 18.3.2019, että Kainuun ilmasto- ja ympäristöstrategia päivitetään vuoden 2020 aikana ja yhdistetään yhdeksi strategiaksi.

Tämän prosessin tueksi sekä ympäristö- ja energiakysymyksiin tarvittavan taustamateriaalin tuottamiseksi Kainuun liitto toteuttaa EAKR rahoitteen ilmasto- ja ympäristövastuullinen Kainuu 2040 -hankkeen. Hankkeesta on tiedotettu maakuntahallitukselle 25.11.2019 kokouksessa. Hankkeen kautta toteutetaan ilmasto- ja ympäristötyön ajantasaistamiseksi tarvittavat taustaselvitykset.

Ilmasto- ja ympäristöstrategioiden päivittämisen ja yhdistämisen tavoitteena on vahvistaa ilmasto- ja ympäristönäkökohtien huomioimista Kainuun aluekehittämisessä. Taustalla on globaali ympäristö- ja ilmastokysymysten aktuaalistuminen ja niihin liittyvän poliittisen ja lainsäädännöllisen sääntelyn vahvistuminen. Voimassa olevat ilmasto- ja energiastrategia sekä ympäristöohjelma eivät nykyisellään erillisinä ohjelmina ohjaa riittävästi maakunnan toimijoita. Ympäristömuutoksen asettamiin haasteisiin ja avautuviin mahdollisuuksiin vastaamiseksi tarvitaan laaja-alainen näkökulma ja tavoitteet osana maakuntaohjelmaa.

Ilmasto- ja ympäristöstrategian päivityksessä keskeinen tehtävä on kehittää toimintamalleja ja työvälineitä ilmastovastuullisuuden ja kestävä kehityksen toimenpiteiden sisällyttämiseksi osaksi maakuntasuunnitelmaa ja maakuntaohjelmaa sekä vuosittain päivitettävää maakuntaohjelman toteutussuunnitelmaa (TOPSU).

Prosessi tuottaa ilmasto- ja ympäristöstrategian mutta se ei ole keskeisin tuotos. Tärkeintä on koota Kainuun ilmasto- ja ympäristötavoitteista, jotka sisällytetään soveltuvin osin Kainuun maakuntasuunnitelmaan, -ohjelmaan ja TOPSU:n. Tavoitteiston muotoilu tapahtuu maakuntahallituksen ohjaamana. Maakuntahallitus keskustelelee ilmasto- ja ympäristötavoitteista ja hyväksyy ne.

Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas esittelee työohjelmaesityksen.

Kainuun ilmasto- ja ympäristöstrategian päivityksen työohjelma on esityslistan erillisliitteenä.

Erillisliite nro: 9

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus hyväksyy esitellyn Kainuun ilmasto- ja ympäristöstrategian päivityksen työohjelman.

Maakuntahallitus:

Käydyn keskustelun jälkeen maakuntahallitus hyväksyi Kainuun ilmasto- ja ympäristöstrategian päivityksen työohjelman muutamilla tekstilisäyksillä muun muassa elinvoiman kasvuun liittyen.
